

Češi teď pijí méně lihovin

Šéf vizovické likérky Rudolf Jelínek Pavel Dvořáček popisuje, jak firma zvládala koronavirovou krizi, jak lidé během ní kupovali méně alkoholu a jak se v tomto byznysu stále obtížněji podniká.

Milan Libiger
redaktor MF DNES

V letech 2008 a 2009 přišla finanční krize, v roce 2012 prohibice a letos nouzový stav vyhlášený kvůli koronaviru. Alkoholový byznys neprochází skvělými časy.

„Pokud jde o výrobu destilátů, tak jsme v posledních zhruba deseti letech pod obrovským tlakem. Musíme k tomu ještě přičíst zvýšení spotřební daně v roce 2010, což vedlo až k metanolové kauze. Lihoviny začínaly být drahé a pro spoustu skupin lidí bylo zajímavé nelegálně vyrábět alkohol. Navíc se spotřební daň velmi výrazně zvýšila také od letošního roku, a to o 13,5 procenta, což je bezprecedentní,“ říká většinový majitel vizovické likérky Rudolf Jelínek Pavel Dvořáček.

Co to pro vaše podnikání znamená?

Máme teď na lihoviny vyšší spotřební daň než Rakousko, které má dvaapůlkrát vyšší čistý příjem na občana než Česko. To je velká rána. I kvůli tomuto kroku jsme měli ohledně prodeje velmi silný konec loňského roku. Lidé i obchodní partneři nakupovali ve velkém do zásoby. Proto jsme očekávali, že první čtvrtletí letošního roku nebude moc dobré. Na začátku března museli jít všichni naši zaměstnanci na nucenou dovolenou. Mysleli jsme si, že ve druhé polovině měsíce se to začne zlepšovat. Ale pak přišel koronavirus.

Takže situace na jaře nebyla dobrá...

Doba není jednoduchá, to je pravda. Když se však podíváme na posledních deset let optikou historie firmy Rudolf Jelínek, tak je toto období složité, ale pořád není tak tragické jako ve 30. a 40. letech minulého století, kdy majitelé likérky umírali v koncentračních táborech nebo museli opustit tehdejší Československo. Jen pro ilustraci: ze 72 vizovických Židů jich válku přežilo jen šest.

Šéf Jelínka Pavel Dvořáček koupil známou vizovickou likérku koncem 90. let, dnes je jejím většinovým vlastníkem. Foto: Zdeněk Němec, MAFRA

Jak jste prošli koronavirovou krizí?

Podnikatelsky to bylo složité období. Od 14. března se v Česku uzavřela gastronomie, tedy restaurace a hotely, které tvoří padesát procent našich tržeb. Export do zahraničí, z něhož máme zhruba třetinu tržeb, se zpomalil nerovnoměrně. Prodej do Číny se zastavil už na konci loňského roku, odbyt do USA naopak fungoval do konce března. Spotřeba slivovice tam dokonce stoupla o dvacet procent, protože lidé byli více doma. To naopak neplatilo v Česku.

Neplatilo v tuzemsku, že by si lidé kupovali víc alkoholu domů, když nemohli pít v hospodách?

I kolegové z jiných branží si mysleli, že to, co neprodáme v gastronomii, prodáme v řetězcích. Nebylo to tak. Spotřeba lihovin se během koronavirové krize razantně snížila. Nezapomeňme na to, že do Česka ročně přijede více než deset milionů turistů, jejichž spotřeba alkoholu na hlavu je mnohem vyšší než u průměrného Čecha. Jezdí sem za památkami, ale také za levným alkoholem, zejména pivem. Máme nejlevnější

pivo v celé Evropě. Spotřeba alkoholu poklesla také proto, že odjela většina z 600 až 800 tisíc cizinců, kteří do republiky jezdí oficiálně či neoficiálně pracovat. Tato situace byla skvělým laboratorním prostředím. Pokud jde o spotřebu alkoholu u Čechů, tak jsou v evropském průměru.

Čím si vysvětlujete to, že zákazníci během pandemie nekupovali více alkoholu domů?

Když jste ve společnosti v restauraci, tak máte spotřebu alkoholu vyšší. Lidé se báli, nescházeli se. Doma pijete, když grilujete s přáteli. Také nebyly Velikonoce. Svoji roli sehrál ekonomický faktor, lidé si nebyli jisti, jestli nepřijdou o práci a nebudou mít hlouběji do kapsy. Nakupovali spíše základní potřeby, alkohol byl částečně zbytečná věc.

Maloobchodní prodej tedy výpadky z velkoobchodu nevynahradil?

V dubnu jsme v maloobchodě zaznamenali nárůst pět procent, což nemohlo vykryt ztráty z gastronomie. V červnu už máme stejná čísla jako v loňském roce, ale pouze

v tomto distribučním kanálu. Celkově jsme ve srovnání s loňskem na 68 procentech, pokud jde o tržby. Když budeme na konci roku na 80 procentech, budu to považovat za velký úspěch.

Jak firma Rudolf Jelínek fungovala během koronakrize?

Intenzivně jsme museli šlápnout na brzdu hned v březnu, protože jsem nevěřil, že špatná zdravotní situace nepřeroste v ekonomické ochlazení. Snižovali jsme náklady, jak to jen šlo. Pro nás byla situace o to složitější, že jsme v Praze vybudovali za desítky milionů korun Muzeum slivovice a 13. března skončil jeho zkušební provoz. Pak mělo začít fungovat normálně. Nestalo se. Navíc vlastníme ubytovací kapacity na Buncí a Ranči v Kostelanech, v každém je 70 lůžek, které měli lidé nasmulované. Ani z toho nic nebylo.

Jak jste šlápli na brzdu?

Za prvních 14 dní nouzového stavu jsme propustili sedm procent lidí. Nevěděli jsme, jestli budou nějaké státní podpůrné programy. V březnu jsme týden nevyráběli. Pracovníci si ještě dovybírali dovolené,

přesčasy, měli neplacená volna a byli z větší části doma. Snažili jsme se je také přesouvat na jiná pracoviště, třeba do sadů. V dubnu byli lidé pět pracovních dní doma, v květnu šest a v červnu dva. Na 60, někdy i na 100 procentech mzdy.

Mohl z nouzového stavu profitovat černý trh?

Ten je ještě dostatečně rozbitý z roku 2012, kdy policie rozprásla lihovou mafii. Tehdy se podařilo udělat dost dobrých opatření, aby tady velký nelegální organizovaný trh nebyl. Je ale evidentní, že bude vystrkovat růžky. Když si vezmeme vysokou spotřební daň na výrobu lihovin, tak je nelegální výroba velmi lákavá. Jestliže dříve na kamionu nezdaněného alkoholu nelegální výrobci vydělali milion, teď je to 1,5 milionu korun. S tím, jak dojde k ekonomickému ochlazení, může růst nabídka nelegálního alkoholu a poroste i poptávka. Lidé se budou dívat, kde budou schopni nakoupit levnější lihoviny, což znamená nezdaněné. Taková láhev může být až o dvě třetiny levnější, sedmdesát procent z ceny legálně vyrobené láhve lihoviny totiž tvoří daně.

Profil
Pavel Dvořáček

Je mu 48 let, vystudoval gymnázium v Kroměříži a Vysokou školu ekonomickou v Praze. Likérku Rudolf Jelínek ve Vizovicích koupil koncem 90. let, dnes je jejím většinovým vlastníkem. Podnik vyrábí destiláty, zejména pak slivovici. Vyzívá do 40 zemí, výrobní a obchodní pobočky má v osmi státech. Zaměstnává kolem 200 lidí, 140 v Česku, z toho 90 ve Vizovicích. Loni měla likérka tržby 500 milionů korun.

Může se nelegální byznys s lihem opět rozjet jako za časů lihového bosse Radka Březiny, který je nyní ve vězení?

Myslím si, že ne. Dříve byl podíl nelegálního trhu až 50 procent, což už se snad nestane. Nebezpečím však je to, že se různé státy snaží uvolnit domácí pálení. Rumunsko a Chorvatsko jakožto předsednické země Evropské unie prosazovaly, aby si člověk mohl doma vypálit až 750 litrů nezdaněného alkoholu. Domácí pálení u nás funguje už od Marie Terezie, ale na Moravě byla vždycky výroba kořalky zdaněná nebo licencovaná. Kdyby se to teď úplně pustilo, tak by to nebylo správné. Čísla říkají, že se v oficiálních pálenicích ročně vyrobí tři miliony litrů pálenky. Jsem přesvědčený, že stejné množství si lidé vypálí doma načerno a toto množství se bude zvyšovat. To je nefer prostředí pro výrobu lihovin. Stát by na kontrolu nelegální výroby neměl rezignovat.

Nepoklesne vám odbyt lihovin také ve výhledu dalších let?

Letos tak určitě bude. A počítáme s tím i v dlouhodobějším výhledu, což už nebude mít s koronavirem nic společného. Ten jen urychlil vývoj. Tlak na náš sektor je obrovský, proto už delší dobu vyrábíme povidla, produkujeme sušené švestky, podílíme se na výrobě čajů ze švestek. Pořád oblast nealkoholového podnikání posilujeme a rozšiřujeme, stejně jako plochu našich sadů a podnikání pro volný čas. Proto ta investice do Muzea slivovice v Praze, kde lidem interaktivní formou ukazujeme historii páleníčářství nebo valašskou krajinu ve čtyřech ročních obdobích, přičemž největším tahákem expozice je, že se v 5D stanete švestkou. Nejprve jste na stromě a pak projdete celým výrobním procesem. Možná, že v budoucnu budeme prodávat méně alkoholu a více zážitků. Budeme mít pořád základní surovinu švestku, ale půjde o to, co s ní uděláme.

Děkujeme Vám za přízeň

Mladá fronta DNES je ve Zlínském kraji nejčtenějším seriózním zpravodajským deníkem. Potvrdily to nejnovější výsledky národního výzkumu Media projekt o čtenosti novin. Každý den si ve Zlínském kraji přečte zprávy v Mladé frontě DNES 22 000 lidí.

Mobilní aplikace oživila Uherský Brod jako staré židovské město

UHERSKÝ BROD Přestože z významné židovské čtvrti v Uherském Brodě zůstaly už jen fragmenty, město nyní přišlo s nápadem, jak ji připomenout v plné kráse.

Spustilo mobilní aplikaci Ztracené město s fotkami a zvukovými nahrávkami, která přibližuje někdejší život před rokem 1942, kdy byli Židé z Brodu vysídleni.

„V té době jako by půlka města přestala žít. Postupně se zbouraly původní budovy a dnes tam máme

dí například to, kde žil poslední rabín či obecní sluha nebo kde stávala macesárna.

„Bylo to velmi pestré. Ve městě byla řada úzkých uliček, které se

„Ve městě byla řada úzkých uliček, které se proplétaly celou čtvrtí. Mělo to velké

se mají vydat a na určitých místech se jim pak zobrazují fotografie a doplňující informace. Důležité je, že lidé musí na konkrétní místa fyzicky přijít, jinak se aplikace nespustí.

„V tomto je to mnohem účelnější než třeba brožury. Nejde sice přímo o rozšířenou realitu, kdy by člověk zaměřoval mobil na konkrétní budovy, ale i tak může podle obrázků porovnávat, jak se tato část města proměnila,“ podotkl Surý.

Zastávek je osm a archivní fotky